אישים באגרות הראי"ה

הגביר רפאל גוץ

גביר ונדבן, חתנו של ויסוצקי (ככל הנראה) · שנות חייו אינן ידועות לנו

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ככל הנראה זהו רפאל שלמה גוץ, חתנו של קלונימוס זאב ויסוצקי, סוחר התה, שתרם לישיבות. הזיהוי אינו ודאי: באגרת הוא נקרא רק "מר רפאל גאץ". פרטים נוספים על חייו לא מצאנו.

הרב קוק על הגביר רפאל גוץ

בשבט תרע"ד (1914) פנה אליו הרב קוק בעניין התנועה ליסד "גימנסיה ישראלית" בארץ ישראל, מול הגימנסיה העברית (ראו בפרשת לימודי קודש וחול: "תחכמוני" והגימנסיה (תרס"ח-תרע"ד)). הרב קוק כותב שאי אפשר להכחיש את הצדדים החיוביים של הגימנסיה העברית, אבל "רבתה בה השלילה ליסוד היסודות". הוא עצמו לא ייכנס לעובי הקורה, כדי לא לצאת מגדרי הרבנים הראשונים בארץ ישראל, אבל אם יימצאו כוחות טובים ליסוד, יהיה מוכן לפקח על התוכן הישראלי שבו. הוא שאל אם גוץ יהיה בין המייסדים (כרך ב', אגרת תרמח). מכתב דומה נשלח באותו יום לגביר זליג פרסיץ (כרך ב', אגרת תרמז).

האגרות

כרך ב', אגרת תרמח: בה' בשבט תרע"ד, מיפו: התנועה ליסוד גימנסיה ישראלית. הרב קוק מוכן לפקח על התוכן הישראלי, ושואל אם גוץ יצטרף למייסדים.

"רבתה בה השלילה ליסוד היסודות, ליחש הקודש לדת ואמונה ברעיון ובפועל"

ראו גם

הגביר זליג פרסיץ, שאליו נשלח מכתב דומה על הגימנסיה. (הגביר זליג פרסיץ)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הגביר רפאל גוץ, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרמח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' שבט תרע"ד - יפו **נמען:** הגביר רפאל גוץ

פנייה דומה על הגימנסיה הישראלית: לגימנסיה העברית יש צדדים חיוביים, אבל 'רבתה בה השלילה' לדת. הרב קוק מוכן לפקח על התוכן הישראלי, ושואל אם גוץ יצטרף.

עיקרי הדברים

- גימנסיה ישראלית.
- פיקוח על התוכן.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ה' שבט תרע"ד[4]

רב חביבי, הרב הגדול הגביר האדיר, אוצר מגולה, מר רפאל גאץ נ"י[5], שלו'[6] רב.

אדוני המרומם, גדולה היא כעת התנועה הרוחנית לחפץ יסוד גימנסיה ישראלית באי"י[7], לעומת הגימנסיה העברית השוררת, [גימנסיה "הרצליה" בתל אביב] שעד כמה שאי-אפשר להכחיש את הצדדים החיוביים שלה, רבתה בה השלילה ליסוד היסודות, ליחש הקודש לדת ואמונה ברעיון ובפועל. ישנם טהורי לב נרעדים מהתוצאות העתידות של מצב כזה בהעזבו לנפשו, והם מוצאים חובה לנפשם להציל את הצעירות הארצישראליות, והגלותית המושפעת ממנה, ע"י[8] יסוד מכון תרבותי, משוכלל בכל הטוב הדרוש לו במדה מלאה, ולמעלה-ראש עטור בעטרת קודש ד' לתורה לאמונה למצוה ומורשת אבות, כחק לישראל מעולם. אנכי לא אוכל להכנס כ"כ[9] בעובי הקורה של פעולה זו, שלא לצאת הרבה מגדרי הראשונים שברבני אי"י[10] ביחוד, ביחוסם השלילי להשכלה, בכונה טהורה להגן בעד הדת והאמונה.

אבל הצרה הכבדה של המצב גורמת היא לי, שאם ימצאו כחות טובים, עובדים ופועלים ליסוד מכון עליון זה, בצורה הגונה ובדרכי כבוד ושלו'[11], אהיה מוכן מצדי בע"ה[12] לפקח על התוכן הישראלי שבו, עד כמה שידי החלושה מגעת, שישמור את תפקידו כראוי. אם כבודו נוטה להיות מכלל הבונים והמיסדים, יואיל נא בטובו להודיעני, למען אדע מי הם הנמנים על מחנה צבאות ד' זה.

בברכה נאמנה מקודש, וביקר נעלה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. נ"י - נרו יאיר
6. שלו' - שלום

7. באי"י – בארץ ישראל
8. ע"י – על ידי
9. כ"כ – כל כך
10. אי"י – ארץ ישראל
11. ושלו' – ושלום
12. בע"ה – בעזרת השם